

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/178/176/96

POPARCIE DLA PARTII POLITYCZNYCH W LISTOPADZIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Pod koniec roku najgorętsze problemy polityczne są zwykle związane ze sprawami budżetowymi. W okresie poprzedzającym badanie sprawa wysokości podatków mających obowiązywać w przyszłym roku była przedmiotem powszechnego zainteresowania. Czterostopniowe stawki uchwalone niespodziewanie przez Sejm zostały zmodyfikowane, zgodnie z oczekiwaniami rządu, przez Senat, który zmienił skalę podatkową na trzystopniową (20, 32 i 44%). Została ona ostatecznie zatwierdzona przez Sejm już po zakończeniu naszego sondażu. Ważną, wzbudzającą wiele kontrowersji sprawą była również nowelizacja ustawy antyaborcyjnej, dopuszczająca możliwość usunięcia ciąży z powodów społecznych. W toku debat dotyczących obu tych zagadnień ujawniły się znaczne różnice dzielące partie rządzącej koalicji.

Szeroko dyskutowaną kwestią była również sprawa długów SdRP wynikających z przejęcia majątku byłej PZPR. Nadal wiele dyskusji wzbudzała wydana niedawno „Biała księga” dotycząca sprawy domniemanego szpiegostwa Józefa Oleksego. Sejm nie przyjął wniosków o postawienie przed Trybunałem Stanu autorów stanu wojennego. SLD był za umorzeniem postępowania, PSL - podzielony, a opozycja - przeciw. To tylko niektóre z ważniejszych wydarzeń mogących mieć wpływ na preferencje wyborcze ankietowanych¹.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w listopadzie, udział w nich wzięłoby 63% badanych, czyli niemal tyle samo, ile w ubiegłych miesiącach. Odsetek tych deklaracji utrzymuje się na tym samym poziomie od sierpnia br.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (78) przeprowadzono w dniach 15-19 listopada ‘96 na 1134-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

**PREFERENCJE PARTYJNE OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ
W WYBORACH DO PARLAMENTU**

Tabela

w procentach

Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu i Senatu?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	1996											
	IV		IV ₂	V	V ₂	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
	A	B	B	B	A+B	A+B	A+B	A+B	A	A	A	
Akcja Wyborcza „Solidarność”	-	-	-	-	-	-	26	18	21	20	26	
Sojusz Lewicy Demokratycznej	24	19	19	23	24	18	22	23	22	23	22	
Polskie Stronnictwo Ludowe	15	11	10	12	13	14	14	14	15	12	11	
Ruch Odbudowy Polski	7	10	15	13	10	16	13	12	7	9	8	
Unia Pracy	7	5	5	5	5	4	5	6	9	8	7	
Unia Wolności	8	6	8	8	8	11	8	9	8	7	7	
KPEiR - Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	-	-	4	4	-	-	-	-	-	-	5	
Unia Polityki Realnej	2	2	1	2	2	3	2	2	3	2	2	
Narodowo-Chrześcijańsko-Demokratyczny Blok dla Polski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	
Trudno powiedzieć	10	15	13	12	13	11	9	13	11	14	11	
	N	405	349	689	711	775	669	626	690	734	724	707
A - w pytaniu podano tylko nazwy partii B - w pytaniu podano nazwy partii i nazwiska liderów												

Liderem listopadowego rankingu jest Akcja Wyborcza „Solidarność”. Obecnie koalicja ta mogłaby liczyć na poparcie 26% deklarujących udział w głosowaniu (o 6 punktów procentowych więcej niż przed miesiącem). Drugie miejsce zajmuje Sojusz Lewicy Demokratycznej (22%), dla którego poparcie jest bardzo stabilne - w zasadzie nie zmienia się od pięciu miesięcy. Obecnie notowania obu partii są takie same jak w lipcu br., kiedy to AW „S” po raz pierwszy pojawiła się na naszej liście.

Na trzecim miejscu, podobnie jak w poprzednich miesiącach, sytuuje się PSL (11%). Poparcie dla tego ugrupowania pozostało na październikowym poziomie, jednak w porównaniu z wrześniem jest obecnie niższe o 4 punkty procentowe.

W ciągu ostatniego miesiąca nie zmieniły się notowania pozostałych liczących się ugrupowań. Od września na podobnym poziomie utrzymuje się poparcie dla tracącego wcześniej na rzecz Akcji Wyborczej „S” Ruchu Odbudowy Polski. Obecnie partia Jana Olszewskiego może liczyć na głosy 8% badanych wybierających się do urn.

Nie zmieniły się również znacząco notowania Unii Pracy (7%). W porównaniu z ubiegłym miesiącem liczba osób zamierzających poprzeć w wyborach Unię Wolności (7%) pozostaje na tym samym poziomie.

Stosunkowo duża grupa badanych (5%) zadeklarowała poparcie dla nie zamieszczanej ostatnio na naszej liście Krajowej Partii Emerytów i Rencistów. Chęć głosowania na to mało znane szerszej publiczności i praktycznie nieobecne na scenie politycznej ugrupowanie należy przypisywać pozytywnym skojarzeniom, jakie jego nazwa budzi wśród licznej rzeszy emerytów i rencistów, dzięki czemu może być identyfikowane jako partia broniąca interesów tej grupy społecznej.

Obfitujący w wydarzenia polityczne listopad nie przyniósł - poza wzrostem liczby sympatyków Akcji Wyborczej „Solidarność” - większych zmian w notowaniach ugrupowań parlamentarnych. Okazuje się, że zarówno liberalizacja ustawy antyaborcyjnej, jak i mające szczególnie burzliwy przebieg dyskusje wokół przyszłorocznych stawek podatkowych praktycznie nie zmieniły, jak na razie, stosunku przyszłych wyborców do poszczególnych ugrupowań.

Trudno jednoznacznie rozstrzygnąć, czy obserwowany obecnie wysoki poziom poparcia dla AW „S” jest zjawiskiem trwałym, czy też poparcie to będzie w dalszym ciągu ulegać wahaniom (w ciągu ostatnich pięciu miesięcy w granicach 8 punktów procentowych). Być może obecny znaczący wzrost liczby zwolenników tego ugrupowania należy wiązać z wizytą delegacji „Solidarności” w Watykanie z okazji 50 rocznicy święceń kapłańskich Jana Pawła II. AW „S” mogła zyskać też zwolenników wśród przeciwników ustawy liberalizującej aborcję, w związku z zapowiedzią zaskarżenia jej do Trybunału Konstytucyjnego oraz apelami do prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego, by nie składał pod nią swojego podpisu. Może o tym świadczyć wyraźny wzrost poparcia dla tego ugrupowania wśród osób deklarujących prawicowe poglądy polityczne. Wzrost popularności AW „S” można ponadto tłumaczyć tym, że to stosunkowo młode na naszej scenie ugrupowanie jest coraz bardziej znane, a jego wizerunek i rola stają się czytelne dla coraz szerszych kręgów społeczeństwa.